

LWA – 4101-07-01/2013
P/13/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/100 – Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym
Jednostka prowadząca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	Kontrolę przeprowadziły, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ : 1. Ilona Bożek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87164 z 27 maja 2013 r. 2. Agnieszka Mazur-Śledzińska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87171 z 7 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach, ul. Radomska 1, 26-900 Kozienice, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia „KPP” lub „Komendą”
Wzrost jednostki kontrolowanej	Komendantem Powiatowym Policji w Kozienicach jest od 13 czerwca 2007 r. mł. insp. Stanisław Kondeja, zwany w dalszej części niniejszego wystąpienia „Komendantem” (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości ² działania Komendanta Powiatowego Policji w Kozienicach na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym w okresie objętym kontrolą ³
Uzasadnienie oceny ogólnej	Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach przeprowadzała na bieżąco analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie jej działania, które stanowiły podstawę dyslokacji służby na drogach. Analizowała przyczyny wypadków drogowych i reagowała na wzrost zagrożenia na poszczególnych odcinkach dróg zwiększając częstotliwość patroli w tych rejonach. Przygotowanie kadrowe i techniczne pionu ruchu drogowego pozwalało na realizację zadań. Policjanci pełnili służbę na drogach prawidłowo, w szczególności reagowali na ujawnione przestępstwa i wykroczenia drogowe, wykonywali czynności wstępne na miejscu zdarzeń drogowych. W celu minimalizowania czynności i zadań policjantów niezwiązanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego (dalej „brd”) dokonywano bieżącej weryfikacji efektywności służby. Wprowadzony 31 marca 2012 r. system wspomagania dowodzenia (dalej „SWD”) wspierał działania policjantów pionu ruchu drogowego w zakresie planowania służby oraz reagowania na występujące zagrożenia w ruchu drogowym. Komenda podejmowała działania w celu przygotowania do współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi, a także w praktyce z nimi współdziałała. Funkcjonariusze pionu ruchu drogowego corocznie brali udział, wspólnie z przedstawicielami zarządców dróg, w okresowych przeglądach stanu dróg na odcinkach przebiegających na terenie powiatu kozienickiego, zabezpieczali wspólnie z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej imprezy masowe, współpracowali z placówkami oświatowymi w zakresie działań profilaktycznych. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła następujące nieprawidłowości:

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Kontrolą objęto okres: 2012–2013 (I półrocze).

1. Niski, na poziomie 46% składu osobowego pełniącego służbę na drogach policjantów pionu ruchu drogowego (dalej „*prd*”), stan wykształcenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego.
2. Niski, niezgodny z przyjętymi normatywami stan wyposażenia Wydziału Ruchu Drogowego (dalej: WRD) w pojazdy (samochody oznakowane typu A na poziomie 33% normatywu oraz brak motocykli przy normatywie wynoszącym dwa motocykle).
3. Rejestrowanie przebiegu służby przez patrole pełniące służbę z wykorzystaniem pojazdu wyposażonego w wideorejestrator w sposób niezgodny z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 w zw. § 5 ust. 2 zarządzenia nr 497 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów wykorzystujących przyrządy kontrolno-pomiarowe służące do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego⁴.
4. Nierzetelne wprowadzanie informacji o zdarzeniach drogowych do Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji⁵, nierzetelne dokumentowanie zdarzeń drogowych, nieterminowe wprowadzanie kart zdarzenia drogowego do SEWiK oraz nierzetelne sporządzanie kart zdarzenia drogowego – opisane szczegółowo w pkt 2.2. wystąpienia pokontrolnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach funkcjonuje w oparciu o ustawę o Policji⁶, inne powszechnie obowiązujące akty prawa oraz zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁷.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, KPP jest jednostką Policji wykonującą zadania na obszarze powiatu kozienickiego województwa mazowieckiego.

Do zadań Wydziału Ruchu Drogowego należało m.in.⁸

- wykonywanie czynności zapewniających bezpieczeństwo i porządek w ruchu na drogach powiatu kozienickiego,
- organizowanie, koordynowanie i realizowanie działań prewencyjno-kontrolnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zabezpieczanie imprez, zawodów sportowych i zgromadzeń organizowanych na drogach powiatu,
- podejmowanie działań zmierzających w szczególności do ujawniania kierujących znajdujących się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie, eliminowania z ruchu pojazdów niesprawnych technicznie, a także ujawniania wykroczeń będących główną przyczyną zdarzeń drogowych,
- wykonywanie niezbędnych czynności na miejscu zdarzeń drogowych,
- analizowanie stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego dla potrzeb dyslokacji służby oraz opracowywanie informacji statystycznych dotyczących zdarzeń drogowych i wyników uzyskanych w służbie przez policjantów,
- opracowywanie wniosków dotyczących zmian organizacji ruchu drogowego na podległym terenie oraz opiniowanie projektów stałej i czasowej organizacji ruchu na drogach powiatowych i gminnych.

Powyższe zadania zostały doprecyzowane w szczegółowym zakresie zadań WRD⁹ Zadania Wydziału w zakresie organizacji i nadzoru nad służbą na drogach w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku ruchu drogowego oraz ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego lub jego porządkowi powinny być wykonywane m.in. poprzez: prowadzenie bieżących kontroli ruchu drogowego, prowadzenie planowych działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, prowadzenie zintegrowanych działań z jednostkami ościennymi mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, prowadzenie działań z podmiotami pozapolicyjnymi.

⁴ Dz.Urz. KGP nr 9, poz.41 ze zm., dalej „*zarządzenie nr 497 KGP*”.

⁵ Dalej „*SEWiK*”.

⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.).

⁷ Dz.Urz. KGP Nr 18, poz.135 ze zm., dalej „*zarządzenie nr 1041 KGP*”.

⁸ Zadania określone w Regulaminie Komendy Powiatowej Policji w Kozienicach z 16 stycznia 2013 r. Takie same zadania były określone w poprzednim regulamin organizacyjnym KPP z 1 lipca 2008 r. przewidywał zadania identyczne jak w szczegółowym zakresie zadań WRD.

⁹ Szczegółowy zakres z 31 marca 2009 r. i szczegółowy zakres z 29 stycznia 2013 r.

Obsługa zdarzeń drogowych, z uwzględnieniem czynności dochodzeniowo-śledczych od momentu zabezpieczenia miejsca wypadku drogowego do chwili skierowania materiałów do sądu miała być realizowane m.in. poprzez: udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej, zabezpieczenie miejsca zdarzenia, ustalenie świadków zdarzenia. Realizacja zadań w zakresie nadzoru i kontroli nad oznakowaniem dróg na terenie powiatu kozienickiego i współpraca w tym zakresie z organami zarządzającymi drogą miała odbywać się poprzez wnioskowanie do zarządców dróg o zmiany w organizacji ruchu w celu poprawy bezpieczeństwa, systematyczną kontrolę nawierzchni dróg i oznakowania oraz opiniowanie projektów modernizacji dróg.

(dowód: akta kontroli str. 7-22)

Przygotowanie koncepcyjne, organizacyjno-kadrowe i techniczne Policji do działań na drogach

1.1. Przygotowanie koncepcyjne Policji do działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

Opis stanu faktycznego 1.1.1. W kontrolowanym okresie Komenda nie korzystała z badań naukowych, prac rozwojowych i usług badawczych dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. KPP korzystała z analiz stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego opracowanych we własnym zakresie przez Komendę Wojewódzką Policji w Radomiu, zawartych m.in. w: analizach zagrożeń bezpieczeństwa w ruchu drogowym występujących na drogach objętych wojewódzką i centralną koordynacją służby (w 2012 r. i I kwartale 2013 r.), raportach stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym dotyczących rowerzystów i motocyklistów (za okres styczeń-kwiecień 2013 r.) oraz wypadków śmiertelnych (I kwartał 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 30-31, 603)

1.1.2. Funkcjonujący w KPP system oddziaływania na bezpieczeństwo ruchu drogowego przewidywał elastyczne reagowanie na lokalny wzrost zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. W szczególności Naczelnik WRD lub inna upoważniona osoba, w sytuacjach wystąpienia nieplanowanych wcześniej do realizacji zadań, dokonywał zmian grafiku służby policjantów. W dyslokacji służby uwzględniano uwagi i wnioski policjantów, mieszkańców powiatu, organów samorządu terytorialnego. W związku z organizowanymi na terenie powiatu imprezami masowymi, policjanci WRD, we współpracy z innymi komórkami KPP, brali udział w ich zabezpieczaniu w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 30-31, 195-198, 220-222, 243, 263, 294, 441, 442, 505-512, 559-578)

1.2. Stan organizacyjno-kadrowy pionu ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego 1.2.1. Organizacja pionu ruchu drogowego Komendy w kontrolowanym okresie wynikała ze struktury etatowej jednostki, normatywów etatowych określonych w zarządzeniach Komendanta Głównego Policji oraz analiz bezpieczeństwa i porządku na drogach oraz zagrożenia przestępczością.

(dowód: akta kontroli str. 30-35, 569-571)

Nadzór nad Wydziałem Ruchu Drogowego KPP w Kozienicach sprawował I Zastępca Komendanta Powiatowej Policji – podinsp. Henryk Kuśmirek. Wydziałem kierował Naczelnik – podinsp. Adam Kultys.

(dowód: akta kontroli str. 8-9, 23-26)

Stan etatowy WRD na 30 czerwca 2013 r. wynosił 17 funkcjonariuszy (w tym jedno stanowisko kierownicze) i stanowił 14% stanu etatowego Komendy¹⁰. Stan zatrudnienia Wydziału wynosił natomiast 16 osób, w tym: Naczelnik Wydziału, asystent, trzech kontrolerów ruchu drogowego, trzech referentów, sześciu policjantów oraz dwóch kursantów (osoby odbywające kurs podstawowy). Jeden wakat utrzymywał się od 10 stycznia 2012 r. i był skutkiem fluktuacji kadrowej w roku 2012, w trakcie którego sześciu policjantów odeszło z Wydziału w związku z nabyciem praw emerytalnych (dwóch – w styczniu i lutym 2012 r.), przeniesieniem do innych jednostek Policji na własną prośbę (dwóch – w lipcu i wrześniu 2012 r.) lub do innych jednostek organizacyjnych KPP (dwóch – w listopadzie i grudniu 2012 r.) Na wakujące miejsca przyjęto pięciu funkcjonariuszy – dwóch w lipcu 2012 r. i po jednym w lutym, marcu i kwietniu 2013 r.

Jak wyjaśnił Komendant, pozostały wakat był planowany do zapelnienia w „najbliższym czasie”. Funkcjonariusz

¹⁰ Stan etatowy policjantów KPP wynosił 121 osób.

zamieszkujący na terenie działania Komendy a pracujący na terenie Warszawy, zgłosił chęć podjęcia służby w WRD KPP w Kozienicach.

(dowód: akta kontroli str. 30, 35-36, 39-40)

W ocenie Komendanta stan kadrowy WRD był wystarczający, natomiast rozważane było podwyższenie grup etatowych, w celu zapewnienia większej stabilności kadrowej WRD, dzięki szerszej możliwości awansu i zatrzymania w pionie ruchu drogowego doświadczonych i przeszkolonych policjantów. Zdaniem Komendanta należałoby zwiększyć liczbę etatów kontrolerów ruchu drogowego z trzech do pięciu oraz wprowadzić jeden etat oficerski – specjaliści.

Od 1 stycznia 2013 r. została podniesiona ranga jednego etatu z policjanta (druga grupa zaszerogowania) do etatu referenta (trzecia grupa zaszerogowania).

(dowód: akta kontroli str. 30, 35-37)

1.2.2. W kontrolowanym okresie policjanci byli kierowani na kursy specjalistyczne na podstawie zapotrzebowań przekazywanych, w odpowiedzi na otrzymywane z Komendy Wojewódzkiej Policji z/s w Radomiu (dalej „KWP”) wykazy kursów specjalistycznych planowanych do realizacji w danym roku. Zapotrzebowania te, stanowiące imienne wykazy policjantów oczekujących na kursy, przekazywane były do KWP dwa razy do roku. Liczba miejsc na poszczególne kursy była przydzielana przez Wydział Kadr i Szkolenia KWP. Nie stwierdzono przypadków niewykorzystania przez KPP przydzielonych miejsc na szkolenie.

(dowód: akta kontroli str. 41-65)

W kontrolowanym okresie zmniejszyła się liczba policjantów posiadających specjalistyczne przeszkolenie w zakresie ruchu drogowego – z dziesięciu (wg stanu na 31 grudnia 2011 r.) do sześciu (wg stanu na 30 czerwca 2013 r.). W efekcie, wg stanu na dzień 30 czerwca 2013 r., na 13 policjantów Wydziału Ruchu Drogowego pełniących służbę na drogach¹¹, wyszkolenie wymagane w myśl § 2 ust. 1 zarządzenia nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie pełnienia służby na drogach¹², posiadało 46% składu osobowego. Przyczyniło się do tego odejście z Wydziału sześciu doświadczonych funkcjonariuszy posiadających wymagane przeszkolenie specjalistyczne. Pięciu funkcjonariuszy przyjętych w latach 2011–2012¹³ odbywało szkolenie zawodowe podstawowe a następnie adaptację zawodową w Oddziałach Prewencji Policji w Warszawie. Ukończenie tych szkoleń warunkowało możliwość odbycia szkoleń specjalistycznych.

Mając na uwadze § 2 ust. 1 zarządzenia nr 609 KGP, zgodnie z którym zadania Policji w zakresie kontroli ruchu drogowego wykonuje policjant posiadający przeszkolenie w tym zakresie, NIK ocenia negatywnie stan wyszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego w KPP w Kozienicach. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że stan ten związany był z fluktuacją kadr i jako taki był niezależny od działań jednostki.

W celu zwiększenia liczby funkcjonariuszy posiadających wymagane specjalistyczne wyszkolenie w zakresie ruchu drogowego, Komendant zgłosił jednego policjanta do jego odbycia w 2012 r. KWP nie przydzieliła wnioskowanego miejsca na szkolenie w 2012 r. Funkcjonariusz ten został przeszkolony w kwietniu 2013 r., na podstawie kolejnego zapotrzebowania zgłoszonego na ten rok. Dodatkowo na rok 2013 r. zostało zgłoszonych trzech innych policjantów na kurs z zakresu ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 41-53, 69-70)

Liczba przeszkolonych funkcjonariuszy w zakresie kontroli tachografów zmniejszyła się w kontrolowanym okresie z dwóch do jednego. Wzrosła natomiast liczba funkcjonariuszy przeszkolonych w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Na 1 stycznia 2012 r. żaden z policjantów nie posiadał takiego przeszkolenia. W trakcie roku 2012 czterech policjantów odbyło kursy w tym zakresie, zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem. Przez cały kontrolowany okres jeden funkcjonariusz posiadał wyszkolenie w zakresie czynności na miejscu zdarzenia drogowego. Stan wyszkolenia w zakresie wideorejestratorów wykroczeń nie uległ zmianie i wynosił trzech funkcjonariuszy.

W roku 2012 pomimo zgłoszenia zapotrzebowania na szkolenia¹⁴ w zakresie: wideorejestratorów wykroczeń i kontroli tachografów (po jednej osobie), Komendzie nie zostały przydzielone miejsca na ww. kursy.

¹¹ Trzech policjantów WRD: naczelnik oraz dwóch kursantów nie pełniło służby na drogach.

¹² Dz.Urz. KGP nr 13 poz. 100 ze zm., dalej „zarządzenie nr 609 KGP”.

¹³ W roku 2011 przyjęto do pracy w KPP w Kozienicach – 4 policjantów natomiast w roku 2012 – jednego.

¹⁴ Zapotrzebowanie zgłoszone zgodnie z wykazem kursów specjalistycznych planowanych do realizacji w roku 2012 przy piśmie Biura Kadr i Szkolenia Komendy Głównej Policji Ks-1469/12 z 16 marca 2012 r.

W trakcie kontroli NIK, w odpowiedzi na pisma z Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu informujące o zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Policji *Stanowisku w sprawie realizacji w komendach wojewódzkich (Stołecznej) policji kursów specjalistycznych w zakresie wideorejestratorów wykroczeń (VR) oraz w zakresie kontroli tachografów cyfrowych (T)*, Komendant Powiatowy zgłosił 10 funkcjonariuszy WRD do udziału w ww. kursach. W związku z przydzieleniem przez KWP trzech miejsc na kurs specjalistyczny w zakresie wideorejestratorów wykroczeń, Komendant skierował do odbycia ww. szkolenia trzech funkcjonariuszy, z których jeden w 20 czerwca 2013 r. ukończył kurs. Pozostali dwaj policjanci oczekiwali na przeszkolenie w dniach 29-30 lipca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 41, 58-68)

1.2.3. Wg stanu na 5 czerwca 2013 r., na 16 funkcjonariuszy WRD, dwóch posiadało udokumentowaną znajomość języka angielskiego na poziomie podstawowym. Pozostali policjanci zadeklarowali znajomość następujących języków: angielski – siedmioro na poziomie podstawowym, rosyjski – ośmioro na poziomie podstawowym, niemiecki – dwoje na poziomie podstawowym.

(dowód: akta kontroli str. 71-74)

1.2.4. W KPP obowiązywał system motywacyjny funkcjonariuszy, wprowadzony przez Komendanta 9 grudnia 2010 r. Do podstawowych kryteriów wyróżniania zaliczono m.in. bezpośredni udział w akcji ratowania życia i zdrowia, zatrzymanie sprawców zbrodni lub innych przestępstw, których zaistnienie spowodowało szeroki oddźwięk społeczny i wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie przydzielonych obowiązków i zadań służbowych. System dopuszczał zastosowanie innych kryteriów wyróżniania, nieujętych w wykazie, których zaistnienie przyczyniło się do poprawy wizerunku Policji lub efektywności i skuteczności działań podejmowanych przez Policję.

W kontrowanym okresie Komendant stosował następujące nagrody i wyróżnienia policjantów WRD: nagrody pieniężne, podwyższenie dodatku służbowego lub funkcyjnego, mianowanie na wyższe stanowisko służbowe, mianowanie na wyższy stopień policyjny, przyznanie orderu lub medalu.

(dowód: akta kontroli str. 75-78)

Ustalone
prawidłowości

Niski stan wyszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego wynoszący (na 30 czerwca 2013 r.) 46% funkcjonariuszy pełniących służbę na drogach

Uwagi dotyczące
działalności

Uwagi NIK dotyczą stanu przeszkolenia funkcjonariuszy WRD z zakresu obsługi wideorejestratorów. Specjalistyczny kurs w tym zakresie odbyło zaledwie trzech z 13 policjantów pełniących służbę na drogach. W efekcie w kontrolowanym okresie z pojazdu nieoznakowanego wyposażonego w wideorejestrator wykroczeń korzystały patrole, w składzie których żaden z funkcjonariuszy nie posiadał przeszkolenia specjalistycznego w zakresie jego obsługi¹⁵. W ocenie NIK powyższe może mieć wpływ na prawidłowość rejestrowania przebiegu służby.

(dowód: akta kontroli str. 370-374, 380)

cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości dotyczącej stanu wyszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego, działalność jednostki w kontrolowanym zakresie.

1.3. Stan wyposażenia policjantów przed w pojazdy i sprzęt

Opis stanu
faktycznego

1.3.1. WRD KPP w Kozienicach był wyposażany w pojazdy, umundurowanie i sprzęt przez Komendę Wojewódzką Policji w Radomiu. Stosowaną praktyką w tym zakresie było zbieranie pisemnych informacji o stanie wyposażenia i ewentualnych potrzebach sprzętowych, które KPP w Kozienicach przekazywała do KWP również telefonicznie. Inicjatywa Komendy Powiatowej w przypadku zakupu, czy naprawy wyposażenia ograniczała się zwykle do sytuacji, kiedy następowała awaria, bądź pilna potrzeba jego uzupełnienia. Wówczas też kierowano pisemne zapotrzebowanie do jednostki nadrzędnej (KWP w Radomiu). Kierownictwo KPP w Kozienicach w czasie narad służbowych odbywanych na szczeblu KWP również wskazywało na konieczności doposażenia w motocykle i pojazdy. Jednocześnie ustalono, że KPP w Kozienicach na bieżąco analizowała stan posiadanego sprzętu i w miarę potrzeb dokonywała przesunięć między wydziałami czy podległymi

¹⁵ Powyższe ustalono w trakcie oględzin przebiegu trzech wytypowanych losowo służb patrolowych zarejestrowanych urządzeniem wideorejestrator o oznaczeniu fabrycznym PolCam Pc 2006 zainstalowanym w nieoznakowanym pojeździe służbowym, znajdującym się na wyposażeniu Wydziału.

komisariatami, jak również w razie potrzeby, umożliwiała WRD skorzystanie z pojazdów należących do Wydziału Prewencji. Zostało to stwierdzone w toku oględzin przygotowania do służby patrolowej (13 czerwca 2013 r.), którą policjanci WRD odbyli, wykorzystując pojazd należący do Wydziału Prewencji. Było to spowodowane naprawą w tym czasie (od 27 maja do 12 lipca 2013 r.) dwóch spośród trzech samochodów posiadanych przez WRD.

(dowód: akta kontroli str. 80-103, 113, 144.)

Karty mundurowe wyposażenia indywidualnego policjantów pionu ruchu drogowego Komendy prowadził Wydział Gospodarki Materiałowo-Technicznej KWP w Radomiu¹⁶ (dalej „*WGMT KWP w Radomiu*”), który był odpowiedzialny za wyposażenie KPP w Kozienicach zgodnie z ustalonymi normatywami.

W badanym okresie WRD KPP w Kozienicach dysponował wyposażeniem mundurowym, którego ilość wg stanu na 30 czerwca 2013 r., wykazała różnice w porównaniu do przyjętych należności tego wyposażenia. W szczególności dotyczyło to :

- rękawiczek letnich białych, których zgodnie z normą każdy z 16 funkcjonariuszy powinien posiadać dwie pary, natomiast rękawiczki takie posiadało 10 policjantów;
- rękawic skórzanych pięciopalcowych na flaneli, których zgodnie z normą każdy z 16 funkcjonariuszy powinien posiadać jedną parę, a które posiadało trzech policjantów;
- rękawic skórzanych pięciopalcowych na futrze, których każdy z 16 funkcjonariuszy powinien posiadać jedną parę, natomiast rękawic takich nie posiadał żaden policjant;
- opasek z elementami odbłaskowymi, których każdy z 16 funkcjonariuszy powinien posiadać jedną parę, a które posiadało trzech policjantów.

Z informacji WGMT KWP w Radomiu wynika, że prowadzone były konsultacje z Komendą i szacowanie potrzeb wyposażenia mundurowego funkcjonariuszy pełniących służbę na drogach. Policjanci WRD mieli zostać doposażeni

po dokonaniu zakupów z zabezpieczonych na ten cel środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str.152-158)

1.3.2. KWP w Radomiu ustaliła dla KPP w Kozienicach normatywy (tabele należności) wyposażenia pionu ruchu drogowego w pojazdy¹⁷, specjalistyczny sprzęt policyjny¹⁸ oraz sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny¹⁹. W badanym okresie dla KPP w Kozienicach obowiązywały następujące normatywy wyposażenia:

- tabela norm należności sprzętu transportowego, opracowana w 2008 r. przez Wydział Transportu KWP w Radomiu i zatwierdzona przez Zastępcę Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Policji;
- normy należności wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej opracowane przez WGMT KWP w Radomiu i zatwierdzone przez Komendanta Powiatowego Policji w Kozienicach 14 lipca 2004 r. i zaktualizowane 6 maja 2013 r.,
- normy należności wyposażenia w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny opracowane przez Wydział Łączności i Informatyki KWP w Radomiu i zatwierdzone przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, w szczególności: norma Nr 37 zatwierdzona 25 maja 2010 r. i norma Nr 36 zatwierdzona 1 października 2012 r.

(dowód: akta kontroli str.109-110,126-133)

W okresie objętym kontrolą jednokrotnie dokonano aktualizacji normatywów. W maju 2013 r. WGMT KWP w Radomiu zaktualizował normy należności wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej. Było to związane z zakończeniem w kwietniu 2013 r. wprowadzania zmian organizacyjno-etatowych w KPP w Kozienicach

¹⁶ Decyzja nr 128/2003 Komendanta Wojewódzkiego Policji z/s w Radomiu z dnia 23 maja 2003 r. w sprawie przekazania kart mundurowych wyposażenia indywidualnego policjantów i pracowników policji z komend miejskich i powiatowych podległych KWP z/s w Radomiu do Wydziału Gospodarki Materiałowo-Technicznej KWP z/s w Radomiu.

¹⁷ Na podstawie zarządzenia nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy (Dz.Ur. KGP nr 8, poz. 42 ze zm.)

¹⁸ Na podstawie zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz.Ur. KGP nr 11, poz. 70 ze zm.), dalej „*zarządzenie nr 13 KGP*”.

¹⁹ Na podstawie zarządzenia nr 1305 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych oraz policjantów w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz.Ur. KGP nr 10, poz. 74). Zgodnie z § 7 zarządzenia, w okresie grudzień 2011 r. – marzec 2012 r. funkcjonowały tabele należności opracowane na podstawie poprzedniego przepisu, tj. zarządzenia nr 1171 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych oraz policjantów w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz.Ur. KGP nr 19, poz. 110).

polegających na tym, że w miejsce pięciu funkcjonujących posterunków Policji powstały dwa komisariaty Policji. Obowiązek dokonania takiej aktualizacji wynikał z § 2 ust. 3 zarządzenia nr 13 KGP.

KPP w Kozienicach nie posiadała wiedzy na temat norm należności sprzętu techniki policyjnej (opracowanych w 2004 r.) ani norm należności sprzętu transportowego (opracowanych w 2008 r.), w związku z czym Komendant Powiatowy nie wiedział, że dla KPP w Kozienicach zostały naliczone dodatkowe należności w zakresie sprzętu transportowego, obejmujące jeden oznakowany Furgon ETDiE (pojazd Ekipy Techniki Drogowej i Ekologii) oraz dwa motocykle.

W kontrolowanym okresie na wyposażeniu WRD KPP w Kozienicach nie było pojazdów ani sprzętu nieobjętego normatywami.

(dowód: akta kontroli str. 146-151, 134-140, 109-113, 80)

1.3.3. W latach 2012–2013 (I półrocze) WRD KPP w Kozienicach posiadał jeden samochód osobowy oznakowany typu A, jeden samochód osobowy nieoznakowany typu B i jeden pojazd Furgon ETDiE. Zgodnie z ustalonymi należnościami, WRD KPP w Kozienicach powinien posiadać trzy samochody oznakowane typu A oraz dwa motocykle, podczas gdy faktycznie dysponował jednym takim samochodem, a także nie posiadał żadnego motocykla, co NIK ocenia negatywnie.

Przyczyną tego stanu było przekazanie (na polecenie KWP w Radomiu), do depozytu Centrum Usług Logistycznych KWP w Radomiu w 2010 r. – dwóch motocykli w celu wycofania z eksploatacji i w 2011 r. – 7 samochodów (w tym będących na wyposażeniu WRD). Jak wyjaśnił Komendant, w ocenie KWP w Radomiu, KPP w Kozienicach miała ich za dużo w stosunku do innych jednostek.

Naczelnik Wydziału Transportu KWP w Radomiu wskazał na brak środków finansowych, co uniemożliwiało doposażenie pionu ruchu drogowego KPP w Kozienicach w sprzęt transportowy zgodnie z określonymi należnościami.

(dowód: akta kontroli str. 111-113, 120-123, 91)

1.3.4. W badanym okresie WRD KPP w Kozienicach dysponował sprzętem techniki policyjnej, którego ilość wg stanu na 30 czerwca 2013 r. wykazała różnice w porównaniu do przyjętych należności tego wyposażenia. W szczególności dotyczyło to:

- przyrządów do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu z drukarką, których zgodnie z normami powinno być osiem szt., a faktycznie były cztery szt.;
- radarowego miernika prędkości (RMP), których zgodnie z normami powinno być pięć szt., zaś faktycznie były cztery szt.

WRD KPP w Kozienicach poza ww. przyrządami dysponował dwoma nowymi przenośnymi urządzeniami do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu oraz pięcioma wskaźnikami spożycia alkoholu. Komendant wyjaśnił, że ilość sprzętu do badania stanu trzeźwości była dla WRD wystarczająca tym bardziej, że w siedzibach Komisariatów znajdowały się takie urządzenia i były one również używane przez policjantów WRD. Równocześnie Komendant wskazał na brak jednego alkometru, który decyzją KWP w Radomiu został przekazany z KPP w Kozienicach do KPP w Zwoleniu. Dodał jednocześnie, że jeżeli tego braku nie uzupełni Komenda Wojewódzka, to KPP w Kozienicach postara się zakupić kolejny alkometr z pozyskanych pozabudżetowych środków. Zdaniem Komendanta ustalone normy wyposażenia w specjalistyczny sprzęt policyjny określają założony stan docelowy, ale wskazana w nich ilość byłaby przydatna, gdyby równocześnie wszyscy policjanci WRD pracowali na jednej zmianie. Jednocześnie zwrócił uwagę, że wyposażenie WRD w policyjne urządzenia specjalistyczne wpłynęło nie tylko na większą efektywność służby, ale też ograniczyło liczbę przejechanych kilometrów, gdyż np. policjanci w celu zbadania nietrzeźwego nie musieli dojeżdżać do siedziby Komendy, przez co zwiększyła się również mobilność tej służby.

(dowód: akta kontroli str. 142, 144)

1.3.5 Normy należności wyposażenia w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny były określone dla całej KPP bez przypisania ilości tego sprzętu WRD. Faktyczne wyposażenie w ten sprzęt WRD wg stanu na 31 grudnia 2011 r, 31 grudnia 2012 r. i 30 czerwca 2013 r. przedstawiało się następująco, tj.:

- radiotelefon przewoźny – wg Normy Nr 37 – 21 kpl., wg Normy Nr 36 – 22 kpl., stan faktyczny dla WRD – 3 kpl.;
- radiotelefon noszony – wg Normy Nr 37 – 33 kpl., wg Normy Nr 36 – 52 kpl., stan faktyczny dla WRD – 1 kpl.;
- mobilny terminal przewoźny (MTP) – wg Normy Nr 37 – 10 kpl., wg Normy Nr 36 – 6 kpl., stan faktyczny dla WRD – 2 kpl.;

- mobilny terminal noszony (MTN) – wg Normy Nr 37 – 26 kpl., wg Normy Nr 36 – 29 kpl., stan faktyczny dla WRD – 5 kpl.

Komendant wyjaśnił, że liczba radiotelefonów przewoźnych była zgodna z liczbą posiadanych pojazdów w WRD. Natomiast poza jednym radiotelefonem noszonym, będącym na stanie WRD, pozostałych pięć radiotelefonów było zawsze dostępnych u dyżurnego ruchu i wydawanych policjantom do służby. Jednocześnie Komendant wyjaśnił, że policjanci ruchu drogowego bardzo rzadko używają tych radiotelefonów, głównie podczas zabezpieczenia imprez, czy też na posterunkach stałych poza radiowozem. Równocześnie zwrócił uwagę, że radiotelefony noszone wymagają systematycznego ładowania baterii i taki sposób dostępności sprzyja temu, aby zapewnić ich ciągłą sprawność i gotowość. Natomiast mobilne terminale przewoźne są montowane na stałe w pojazdach i, pomimo że pojazd z wideorejestratorem go nie posiada (brak możliwości montażu, ze względu na zainstalowany wideorejestратор), to liczba jest wystarczająca. W ocenie Komendanta nie było potrzeby zwiększania liczby mobilnych terminali noszonych, które przydzielane są w liczbie jeden na trzech policjantów. WRD wykorzystywał ich cztery, gdyż w pionie ruchu drogowego dwóch policjantów odbywało kurs podstawowy oraz pozostawał jeden wakat. W opinii Komendanta stan posiadanego sprzętu WRD, w stosunku do określonych normatywów był optymalny, wynikał z możliwości jego racjonalnego wykorzystania – co jest istotne przy zmianowym charakterze służby – oraz w kontrolowanym okresie nie wpłynął na realizację zadań ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 142, 144-145)

1.3.6. Urządzenia techniki policyjnej stosowane przez funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego KPP w Kozienicach były – w badanym okresie – poddane prawnej kontroli metrologicznej stosownie do przepisów art. 8 ust. 1 pkt.2 ustawy z 11 maja 2001 r. Prawo o miarach²⁰, tj. posiadały ważne świadectwa legalizacji, bądź wzorcowania. Jedno urządzenie (laserowy przyrząd do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym) posiadało świadectwo legalizacji pierwotnej, cztery urządzenia (video rejestrator i trzy radarowe przyrządy do pomiaru prędkości, tzw. RMP) posiadały świadectwa legalizacji ponownej oraz osiem urządzeń (analizatory wydechu) posiadało świadectwa wzorcowania.

W przypadku siedmiu spośród 13 urządzeń techniki policyjnej, nastąpiły przerwy w ważności legalizacji trwające od sześciu do 31 dni. Główną przyczyną tego stanu – zdaniem Komendanta – był brak środków finansowych z KWP w Radomiu. W celu zminimalizowania kosztów przesyłek kurierskich tych urządzeń, KPP w Kozienicach dokonywała grupowego wysyłania, bądź przewożenia ww. urządzeń do KWP, która następnie skierowała sprzęt do kontroli metrologicznej.

Analiza rejestru materiałów wideorejestratora przechowywanych oraz zabezpieczonych do celów dowodowych wskazała, że przerwa w jego pracy (1-7 luty 2012 r.) była spowodowana przekazaniem urządzenia do legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 159-163)

Ustalone
nieprawidłowości

Niski, niezgodny z przyjętymi normatywami stan wyposażenia WRD w pojazdy: samochody osobowe oznakowane typu A na poziomie 33% normatywu oraz brak motocykli przy normatywie wynoszącym dwa motocykle.

częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie wyposażenia WRD w pojazdy, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.4. Dofinansowanie potrzeb prd przez podmioty pozapolicyjne

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r., na mocy porozumienia w sprawie przekazania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Policji Województwa Mazowieckiego (dalej „Fundusz”) zawartego przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiej Policji ze Stowarzyszeniem „Bezpieczny Powiat Kozienicki”²¹, KPP w Kozienicach została doposażona w dwa urządzenia do badania alkoholu w wydychanym powietrzu typu Alkomat A2.0/4L, na zakup których Stowarzyszenie przekazało na Fundusz kwotę 23,4 tys. zł.

W 2013 r., w związku z porozumieniem zawartym 7 lipca 2013 r. przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiej Policji z Gminą Kozienice²², KPP ma otrzymać samochód osobowy w wersji policyjnej „oznakowanej”, na który to cel gmina miała przekazać na Fundusz środki w wysokości 35,0 tys. zł. Do dnia zakończenia kontroli porozumienie nie zostało zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 9, 1164-172, 160, 136)

²⁰ Dz.U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441 ze zm.

²¹ Porozumienie z 26 kwietnia 2012 r.

²² Porozumienie Nr 1/2013 w sprawie przekazania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Policji Województwa Mazowieckiego z przeznaczeniem dla Komendy Powiatowej Policji w Kozienicach

1.5. Przygotowanie prd do współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi

Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach podejmowała działania mające na celu przygotowanie do współpracy z jednostkami pozapolicyjnymi. W tym celu Komendant Powiatowy Policji w Kozienicach uczestniczył w uzgadnianiu Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Kozienickiego²³, był członkiem Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Kozienicach²⁴, a także ustalił Plan działania Komendy Powiatowej Policji w Kozienicach w warunkach katastrof naturalnych i awarii technicznych. W planie tym zostały określone m.in. schematy współdziałania podczas blokady dróg, budynków i działań terrorystycznych, przy katastrofie drogowej i kolejowej, dla których Komenda została uznana za jednostkę wiodącą w podejmowanych działaniach kryzysowych. Ponadto corocznie organizowane były ćwiczenia sztabowe, w trakcie których, zgodnie z opracowanym scenariuszem, Policjanci trenowali współdziałanie ze służbami takimi jak Państwowa Straż Pożarna, Służba Więzienna Zakładu Karnego w Żytkowicach i pogotowie ratunkowe.

(dowód: akta kontroli str. 173-194, 482-493)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja przez Policję zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach

2.1. Organizacja i realizacja służby na drogach

Opis stanu faktycznego 2.1.1. Przy dyslokacji służb uwzględniano elementy określone w § 7 zarządzenia nr 609 KGP, tj. w szczególności analizy stanu bezpieczeństwa, natężenie i strukturę ruchu na danych odcinkach dróg, dnia tygodnia.

(dowód: akta kontroli, str. 195-197, 201, 210-214, 221, 243, 263, 294, 559-568)

Na podstawie oględzin przygotowania do służby patrolowej²⁵ ustalono, że odprawy do służby były przeprowadzane zgodnie z wymogami określonymi w § 11 zarządzenia nr 609 KGP. W szczególności odprawiający sprawdzali gotowość do pełnienia służby, przekazywali informacje o aktualnym stanie bezpieczeństwa i porządku w rejonie pełnienia służby, informowali o dyslokacji służby, stawiali zadania doraźne, określali formę pełnienia służby i zalecanego sposobu realizacji zadań, określali czas przerw w służbie. Zmotoryzowane patrole składające się z dwóch policjantów WRD korzystały z pojazdów oznakowanych. Funkcjonariusze dokonywali sprawdzenia stanu technicznego i wyposażenia radiowozów oraz działania środków łączności, zgodnie z § 10 zarządzenia nr 609 KGP.

Udając się na służbę, funkcjonariusze posiadali jednolite umundurowanie z elementami odblaskowymi. W związku z wyposażeniem w urządzenia kontrolno-pomiarowe posiadali przy sobie potwierdzone kopie świadectw ich legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 195-231)

2.1.2. Oględziny przebiegu służb trzech patroli²⁶ wykazały, że patrole pełniły służbę zgodnie z dyslokacją oraz zadaniami ustalonymi w trakcie odprawy do służby, utrzymywały stałą łączność z dyżurnym Komendy, podejmowały interwencje z polecenia dyżurnego Komendy, w szczególności udawały się na miejsce zdarzeń drogowych. Policjanci wykonywali czynności na drodze zgodnie z zasadami określonymi w § 15 ust. 1 pkt 1-6 zarządzenia nr 609 KGP, w szczególności reagowali na ujawnione wykroczenia i przestępstwa, wykonywali czynności wstępne na miejscu zdarzeń drogowych.

²³ Plan zatwierdzony przez Starostę Kozienickiego 25 lutego 2011 r.

²⁴ Zespół powołany zarządzeniem nr 11/2011 Starosty Kozienickiego 4 marca 2011 r.

²⁵ Oględziny przeprowadzone 13 czerwca 2013 r. dotyczyły dwóch odpraw do służby o godz. 8.00 i 14.00

²⁶ Do oględzin wytypowano trzy służby patroli zmotoryzowanych zarejestrowane – w dniach: 29 kwietnia 2013 r. godz. 5:00-13:00, 2 maja 2013 r. godz. 14:00-22:00 i 4 maja 2013 r. godz. 14:00-22:00 – urządzeniem wideorejestrator o oznaczeniu fabrycznym PolCam PC 2006 (nr fabryczny 1285PL) zainstalowanym w nieoznakowanym pojeździe służbowym.

Po zakończeniu służby sporządzali informacje dotyczące wykorzystania pojazdu służbowego wyposażonego w wideorejstrator, wg wzoru określonego w załączniku nr 2 zarządzenia nr 497 KGP.

Zgodnie z § 3 ust. 1 zarządzenia nr 497 KGP „patrol obowiązany jest do rejestrowania całego przebiegu służby od chwili wyjazdu w przydzielony rejon służbowy do chwili powrotu do jednostki Policji”. Natomiast w myśl § 5 ust. 2 zarządzenia „pojazd policyjny powinien być ustawiony za pojazdem zatrzymanym w sposób umożliwiający rejestrację przebiegu czynności kontrolnych”.

Oględziny przebiegu służby ww. trzech patroli wykazały, że w ośmiu przypadkach pojazd został ustawiony w sposób uniemożliwiający rejestrację przebiegu czynności kontrolnych, tj. obok kontrolowanych pojazdów z widokiem na drogę, ogrodzenia itp. Dotyczyło to czynności przeprowadzonych przez patrole w następujących dniach:

- 1) 29 kwietnia 2013 r. ok. godz. 7:06 – zatrzymanie pojazdu marki Opel Corsa,
- 2) 2 maja 2013 r. ok. godz. 15:44 – zatrzymanie pojazdu FSM Fiat,
- 3) 2 maja 2013 r. ok. godz. 16:30 – zatrzymanie rowerzysty,
- 4) 2 maja 2013 r. ok. godz. 16:40 – zatrzymanie rowerzysty,
- 5) 4 maja 2013 r. ok. godz. 15:10 – zatrzymanie rowerzysty,
- 6) 4 maja 2013 r. ok. godz. 16:26 – zatrzymanie rowerzysty,
- 7) 4 maja 2013 r. ok. godz. 19:37 – zatrzymanie kierującego motorowerem bez kasku,
- 8) 4 maja 2013 r. ok. godz. 19:50 – zatrzymanie nieletniego kierującego na drodze publicznej quadem.

Naczelnik WDR wyjaśnił m.in. „Nie zawsze warunki drogowe pozwalają na ustawienie radiowozu za kontrolowanym pojazdem, np. gdy jest wąska droga, mały parking przy drodze czy ostry zakręt. W przypadku rowerzystów praktyka pokazuje, że kontrolowany podchodzi do radiowozu od strony, gdzie znajduje się alkometr i tam poddawany jest badaniu”.

(dowód: akta kontroli str. 232-311)

2.1.3. W 2012 r. policjanci WRD pełnili służbę łącznie przez 2 033 dni. W ogólnej liczbie godzin w służbie²⁷, największy udział (65,3%) miał nadzór/kontrola ruchu na trasie/w rejonie. W drugiej kolejności (14,8%) – inne czynności związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, w tym odprawy do służby, szkolenia, narady, przerwy itp. Obsługa zdarzeń drogowych i sporządzanie dokumentacji stanowiła 11,1% czasu służby. Sporządzanie dokumentacji służbowej stanowiło – 3,6%, ręczne kierowanie ruchem drogowym – 1,5%, udział w rozprawach – 0,8%, działalność profilaktyczna – 0,6%, pilotaże lub inne zadania specjalne – 0,3% i zabezpieczanie imprez – 0,2%, natomiast inne czynności niezwiązane z brd – 10,4%.

Policjanci pełnili również służby ponadnormatywne w liczbie 73 dni łącznie.

Liczba dni nieobecności wyniosła 692, w tym: zwolnienia lekarskie – 203, urlopy – 421 oraz oddelegowania – 68.

(dowód: akta kontroli str. 329-332)

W I półroczu 2013 r. policjanci WRD pełnili służbę łącznie przez 1 012 dni. W ogólnej liczbie godzin w służbie²⁸, największy udział (66,2%) miał nadzór/kontrola ruchu na trasie/w rejonie. W drugiej kolejności (14,8%) – inne czynności związane z brd. Obsługa zdarzeń drogowych i sporządzanie dokumentacji stanowiła 9,2% czasu służby. Sporządzanie dokumentacji służbowej stanowiło – 3,3%, ręczne kierowanie ruchem drogowym – 1,9%, udział w rozprawach – 1,3%, działalność profilaktyczna – 1,0%, pilotaże lub inne zadania specjalne – 0,1% i zabezpieczanie imprez – 0,1%, natomiast inne czynności niezwiązane z brd – 2,2%.

Policjanci pełnili również służby ponadnormatywne w liczbie 14 dni łącznie.

Liczba dni nieobecności w tym okresie wyniosła 333, w tym zwolnienia lekarskie – 74, urlopy – 259.

(dowód: akta kontroli str. 333-334)

W WRD KPP weryfikowano na bieżąco efektywność służby w celu minimalizowania czynności i zadań policjantów niezwiązanych z brd. Zgodnie z poleceniem I Zastępcy Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z 31 października 2011 r. przekazywano do WRD KWP w Radomiu

²⁷ Ogólna liczba godzin w służbie wynosiła 17 002,5 godziny

²⁸ Ogólna liczba godzin w służbie wynosiła 8 530,5 godziny

cotygodniowe informacje o liczbie godzin i przyczynach kierowania policjantów do wykonywania takich zadań.

(dowód: akta kontroli str. 440-441, 460-466)

Badanie szczegółowe statystycznych kart czynności pięciu policjantów WRD²⁹, pełniących służbę na drogach w siedmiu kolejnych dniach czerwca 2013 r., wykazało, że zapisy w kartach korespondowały z zapisami w notatnikach służbowych policjantów, rejestrem nadgodzin prowadzonym w WRD oraz książką dyspozytora.

W Kartach odnotowywano również służby pełnione w wymiarze ponadnormatywnym wraz danymi dotyczącymi wykorzystania czasu w służbie.

(dowód: akta kontroli str. 312-336)

Weryfikacja zasadności absencji policjantów dokonywana była wyłącznie w oparciu o przedstawiane przez nich dokumenty, tj. raport o udzielenie urlopu (wypoczynkowego, okolicznościowego) zatwierdzony przez bezpośredniego przełożonego, zaświadczenia lekarskie wydane w związku z chorobą funkcjonariusza lub koniecznością opieki nad chorym dzieckiem. W przypadku godzin nadliczbowych były one odnotowywane przez Naczelnika WRD w rejestrze nadgodzin, w którym bezpośredni przełożony odnotowywał fakt ich odbioru.

(dowód: akta kontroli str. 312, 337-343)

2.1.4. W KPP w Kozienicach nie zdefiniowano „miejsc szczególnie niebezpiecznych” oraz „miejsc szczególnie zagrożonych”, zdefiniowano natomiast i zidentyfikowano „niebezpieczne odcinki dróg”, tj. takie gdzie występowały wypadki drogowe, w tym śmiertelne.

Jak wyjaśnił Naczelnik WRD, w kontrolowanym okresie nie odnotowano „*występujących miejscowo i powtarzających się wypadków drogowych, co dałoby podstawę do określenia miejsc szczególnie niebezpiecznych czy szczególnie zagrożonych*”.

W comiesięcznych ocenach stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w oparciu o statystykę wypadków drogowych występujących w danym miesiącu, wskazywano niebezpieczne odcinki dróg. W efekcie tych analiz, w dyslokacji służby zwiększano częstotliwość patroli na tych odcinkach w kolejnych miesiącach.

(dowód: akta kontroli str. 388, 392, 559-568)

2.1.5. W kontrolowanym okresie policjanci ruchu drogowego zgłosili łącznie cztery uwagi (propozycje), o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 7 zarządzenia nr 609 KGP.

(dowód: akta kontroli str. 329, 333)

Uwagi i propozycje były zgłaszane przez funkcjonariuszy w formie notatek urzędowych, w których opisywane były: niepożądane obiekty na drodze gminnej (głazy i kamienie), uszkodzony znak drogowy wraz z tabliczką na drodze powiatowej, propozycje dodatkowego oznakowania na skrzyżowaniu przy ul. Głowaczowskiej (droga krajowa nr 48) i ul. Żeromskiego w Kozienicach w związku zaobserwowaną dużą liczbą zdarzeń w tym miejscu oraz nieprawidłowości na drodze krajowej nr 48 na 119 km (trasa Kozienice-Brzózka) polegające na brakach w oznakowaniu pionowym i poziomym.

W trzech przypadkach notatki urzędowe zostały przekazane do wiadomości zarządców dróg, tj. Urzędu Gminy Kozienice, Zarządu Dróg Powiatowych w Kozienicach oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Rejon w Zwoleńiu.

W jednym przypadku (dotyczącym propozycji dodatkowego oznakowania na skrzyżowaniu) ustalenia poczynione przez funkcjonariuszy w notatce urzędowej zostały wykorzystane w trakcie przeglądu dróg krajowych przeprowadzonego 15 marca 2013 r. wraz z przedstawicielami WRD KWP z/s w Radomiu i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Rejon w Zwoleńiu, w trakcie którego Naczelnik WRD KPP sugerował przedstawicielom zarządcy drogi rozważenie zmiany organizacji ruchu lub przebudowę skrzyżowania na ruch okrężny albo wprowadzenie sygnalizacji świetlnej. Uzyskano akceptację na zmianę oznakowania.

W efekcie zgłoszonych nieprawidłowości zarządcy dróg w dwóch przypadkach usunęli nieprawidłowości. W jednym przypadku ujawnione nieprawidłowości zostały usunięte częściowo (ustawiono oznakowanie pionowe), natomiast co do oznakowania poziomego uzyskano od zarządcy (GDDKiA) deklarację zmiany w ramach uaktualniania projektu stałej organizacji ruchu.

²⁹ Do próby wylosowano losowo pięciu funkcjonariuszy spośród 13 policjantów WRD pełniących służbę na drogach.

W jednym przypadku (dotyczącym skrzyżowania przy ul. Głowaczowskiej i ul. Żeromskiego w Kozienicach) zmiana oznakowania nie nastąpiła. Pomimo zwrócenia się przez Naczelnika WRD KPP w Kozienicach 26 czerwca 2013 r. do GDDKiA o informację o stanie realizacji wniosków zawartych w protokołach z przeglądów dróg krajowych, KPP do dnia zakończenia kontroli NIK nie uzyskała odpowiedzi.

(dowód: akta kontroli str. 350-362)

Rejestrowanie przebiegu służby przez patrole pełniące służbę w wykorzystaniem pojazdu wyposażonego w wideorejestrator, w sposób niezgodny z wymogami określonymi w § 3 ust. 1, w zw. § 5 ust. 2 zarządzenia nr 497 KGP.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

2.2. Systemy wspierające policjantów prd: SEWiK i SWD

System Wspomagania Dowodzenia został wprowadzony do użytku w KPP decyzją Komendanta Powiatowego Policji w Kozienicach nr 8/2012 z 3 lutego 2012 r., w której Komendant określił termin wdrożenia systemu do 31 marca 2012 r.³⁰.

Naczelnicy wydziałów KPP, w tym Naczelnik WRD, zostali zobowiązani do nadzoru nad wykorzystywaniem SWD, sporządzania grafików służby policjantów z wykorzystaniem funkcjonalności systemu, wprowadzania do SWD zaplanowanych służb patroli prewencyjnych, grup do obsługi zdarzeń, dokumentowania w SWD odpraw i rozliczeń ze służby podległych policjantów, użytkowania SWD zgodnie z przeznaczeniem.

Komendant udzielił Naczelnikowi i asystentowi WRD oraz dwóm pracownikom cywilnym upoważnienia dostępu do systemu oraz przetwarzania danych osobowych gromadzonych w systemie.

(dowód: akta kontroli str. 344-349)

System był wprowadzany w Komendzie etapowo, m.in. na skutek ograniczonych możliwości sprzętowych spełniających wymogi SWD, o czym Komendant kilkakrotnie informował KWP w Radomiu, prosząc o doposażenie Komendy w wymagany sprzęt informatyczny.

W przypadku pionu ruchu drogowego grafiki służby rozpoczęto wprowadzać do SWD w grudniu 2012 r. Od 1 marca 2013 r. wprowadzane były codzienne dyslokacje służby prd, a także dokumentowano odprawy i rozliczenie ze służby policjantów.

W SWD dyżurni dokonywali m.in. rejestracji zgłoszeń zdarzeń drogowych, interwencji policyjnych, decyzji dyspozytora dotyczących przydzielenia patrolu do obsługi działania.

(dowód: akta kontroli str. 81-88, 201-202, 222-223, 243-244, 257-259, 263-264, 281-291, 294-295, 309-311, 388, 392)

W KPP w Kozienicach nadzór nad wprowadzaniem danych do SEWiK sprawował Naczelnik WRD – Adam Kultys. W ramach sprawowanego nadzoru Naczelnik WRD dokonywał wrywkowych sprawdzeń kart zdarzenia drogowego, weryfikował je z danymi z systemu KSIP, przygotowywał, kierowane do naczelników Wydziałów oraz kierowników posterunków lub komisariatów podległych Komendzie, polecenia bezzwłocznego sporządzania kart zdarzenia drogowego przez funkcjonariuszy obsługujących zdarzenia drogowe oraz bezpośredniego przekazywania kart do WRD.

Stałe monitorowanie prawidłowości wprowadzania do SEWiK zostało powierzone asystentowi – Waldemarowi Zagoździńskiemu.

Ww. policjanci oraz dwóch pracowników cywilnych zatrudnionych w Wydziale Ruchu Drogowego KPP posiadali upoważnienia do przeglądania i wprowadzania danych do SEWiK.

(dowód: akta kontroli str. 24-29, 366, 387-399)

W WRD prowadzono podręczne rejestry zdarzeń drogowych – oddzielnie dla wypadków drogowych i dla kolizji drogowych. W rejestrach tych, w kontrolowanym okresie (do 25 czerwca 2013 r.), zaewidencjonowano:

- 122 wypadki drogowe (w tym 88 – w 2012 r. i 34 – w 2013 r.), z czego 13 wypadków ze skutkiem śmiertelnym (10 – w 2012 r. i 3 – w 2013 r.),
- 613 kolizji drogowych (w tym 423 – w 2012 r. i 190 w 2013 r.) oraz

³⁰ Mazowiecki Komendant Wojewódzkiej Policji, decyzją nr 230/11 z 25 października 2011 r. wskazał 31 grudnia 2012 r. jako ostateczny termin na wdrożenie SWD w Komendach Powiatowych Policji.

- 88 zdarzeń drogowych (65 – w 2012 r. i 23 – w 2013 r.), które według wyjaśnień pracownika WRD miały miejsce poza drogą publiczną, a tym samym nie zostały wprowadzone do SEWiK.

(dowód: akta kontroli str. 363-365)

W wyniku badania szczegółowego 30 zdarzeń drogowych³¹, tj. 34% zdarzeń zaewidencjonowanych w „podręcznym” rejestrze kolizji drogowych i niewprowadzonych do SEWiK stwierdzono, że 28 z nich miało miejsce lub rozpoczęło się na drogach publicznych. W odniesieniu do tych zdarzeń:

- w 13 przypadkach nie sporządzono kart zdarzenia drogowego i w efekcie nie wprowadzono danych do SEWiK, co stanowiło naruszenie § 2 i § 4 ust. 1 zarządzenia nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r.
w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych³². w myśl których jednostki Policji rejestrują w kartach zdarzenia drogowego zgłoszone zdarzenia drogowe zaistniałe lub mające początek na drodze publicznej lub w strefie ruchu lub w strefie zamieszkania, w związku z ruchem przynajmniej jednego pojazdu
- w 15 przypadkach sporządzone karty zdarzenia drogowego nie zostały wprowadzone do SEWiK, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 5 zarządzenia nr 635 KGP, w myśl którego, wypełnione karty zdarzenia drogowego wprowadza się do systemu komputerowego (...).

(dowód: akta kontroli str. 363, 387, 391, 400, 403-407, 409)

Przyczyną ww. nieprawidłowości było nieprawidłowe potraktowanie zdarzeń jako zaistniałych „poza drogą publiczną”, a więc niewymagających wprowadzenia do systemu, nieprecyzyjne wypełnienie kart zdarzenia drogowego lub nieterminowe przekazanie dokumentacji ze zdarzeń drogowych przez funkcjonariuszy.

(dowód: akta kontroli str. 387, 391, 400, 403-407, 409)

W trakcie kontroli NIK wszystkie 28 kart zdarzenia drogowego, po przeprowadzeniu weryfikacji posiadanej dokumentacji, zostało wprowadzonych do SEWiK

(dowód: akta kontroli str. 400-402, 414)

Karty zdarzenia drogowego były przechowywane w sposób uporządkowany w pomieszczeniu, gdzie znajdowało się stanowisko do wprowadzania danych do SEWiK. Przed wprowadzeniem danych do systemu, w oparciu o notatki urzędowe oraz po ustnych ustaleniach z policjantami obsługującymi zdarzenia, pracownik weryfikował dane zwarte w kartach i nanosił uzupełnienia lub poprawki (ołówkiem lub czerwonym długopisem). Modyfikacje danych, które następowały po zarejestrowaniu zdarzeń w systemie, były dokonywane w przypadku wpłynięcia informacji np. o zgonie ранego w wypadku w ciągu 30 dni czy o zmianie sposobu rozstrzygnięcia. System nie pozwalał na identyfikację daty modyfikacji oraz osoby jej wprowadzającej.

(dowód: akta kontroli str. 367-368)

Stosownie do wymogu określonego w § 5 zarządzenia nr 635 KGP, Wydział Ruchu Drogowego sporządzał, na podstawie statystyki zdarzeń drogowych, informacje o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego, półroczne i roczne analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także analizy specjalne, które zostały opisane w pkt 3.2. niniejszego wystąpienia.

Badanie szczegółowe próby kontrolnej 33 kart zdarzenia drogowego (wytypowanych spośród 735)³³ wykazało m.in., że zdarzenia były rejestrowane na kartach zgodnych ze wzorem określonym w zarządzeniu nr 635 KGP. W przypadku wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym, mających miejsce po 31 maja 2012 r. sporządzane były fotokopie schematów miejsca zdarzenia, które wprowadzano do systemu, co było zgodne z § 4 ust. 1 i ust. 5 ww. zarządzenia.

Spośród zbadanych 33 kart zdarzenia drogowego, w 18 przypadkach prowadzono postępowanie przygotowawcze lub czynności wyjaśniające. W wyniku prowadzonych postępowań przygotowawczych w sprawach 14 wypadków drogowych, w pięciu przypadkach, wniesiono do sądu akty oskarżenia (w czterech sprawach zapadły orzeczenia skazujące, jedna sprawa pozostawała w toku), siedem postępowań zostało umorzonych z powodu braku znamion czynu zabronionego lub zgonu podejrzanego, dwa postępowania (wszczęte w czerwcu 2013 r.) pozostawały w toku. W wyniku prowadzonych czterech postępowań wyjaśniających w sprawach kolizji

³¹ Do badania wytypowano 30 zdarzeń spośród 88, które były zarejestrowane w podręcznym rejestrze kolizji drogowych a nie zostały wprowadzone do SEWiK.

³² Dz.Urz. KGP nr 11, poz. 67 ze zm., dalej „zarządzenie nr 635 KGP”. Zarządzenie to zostało zmienione z dniem 31 maja 2012 r. zarządzeniem nr 123 KGP (Dz.Urz. KGP z 2012 r. poz. 28).

³³ Do badania wytypowano 33 karty zdarzenia drogowego zaewidencjonowane w podręcznych rejestrach wypadków drogowych i kolizji drogowych za lata 2012-2013 do dnia 25 czerwca 2013 r., w tym 13 kart objęto doborom celowym – wszystkie wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym (13 kart) oraz 20 kart wylosowanych z rejestrów przy pomocy narzędzia informatycznego „Pomocnik kontrolera Pk-5.3” funkcja L3 (Losowanie z rejestrów).

drogowych w jednej sprawie, sprawca został ukarany grzywną, w dwóch przypadkach odstąpiono od kierowania wniosku o ukaranie z uwagi na brak znamion wykroczenia lub niewykrucie sprawcy, w jednym przypadku (zdarzenie z 30 kwietnia 2013 r.) postępowanie wyjaśniające pozostawało w toku.

W pozostałych 15 sprawach: w 11 przypadkach- nałożono mandaty karne, w jednym przypadku zastosowano środek wychowawczy w postaci pouczenia, w trzech przypadkach (z powodu braku sprawcy - spowodowania zdarzeń przez wtargnięcie dzikich zwierząt na jezdnię) nie odnotowano sposobu zakończenia sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 371-374, 381-386)

Spośród 33 kart zdarzenia drogowego, pięć z nich, tj. 15%, zostało wprowadzonych do SEWiK po terminie, o którym mowa w § 4 ust. 5 zarządzenia nr 635 KGP³⁴. Opóźnienia wyniosły od 1 do 5 dni. Powodem wprowadzenia kart do systemu po terminie było:

- w jednym przypadku wpłynięcie do KPP karty z podległego posterunku Policji, jeden dzień po terminie,
- w czterech przypadkach – nie ustalono przyczyn.

Osoba odpowiedzialna za wprowadzanie danych do SEWiK – Katarzyna Gmińska (pracownik cywilny) tłumaczyła nieprawidłowość „*natłokiem pracy*” lub przebywaniem na urlopie albo dniem wolnym od pracy.

(dowód: akta kontroli str. 367-378, 388, 391)

Ponadto badanie szczegółowe próby kontrolnej (ww. 33 kart zdarzenia drogowego) wykazało, że pięć z nich (15%) było niekompletnych, tj. zostały sporządzone niezgodnie z instrukcją wypełniania karty zdarzenia drogowego stanowiącą załącznik nr 2 zarządzenia nr 635. W trzech z nich stwierdzono brak schematów miejsca zdarzenia, w jednej – brak podpisu osoby sporządzającej kartę oraz w jednej – brak zaznaczenia w tabeli XII dotyczącej rozstrzygnięcia.

Trzy kolejne karty dotyczące zdarzeń drogowych spowodowanych przez dzikie zwierzęta lub pasażerów były niewypełnione w tabeli nr XII (Rozstrzygnięcie), bowiem zdaniem policjantów, zaproponowane w tym miejscu we wzorze karty rozstrzygnięcia: „dochodzenie”, „wniosek o ukaranie”, „mandat karny”, „pouczenie”, „inny organ” wskazują, że mogą one dotyczyć jedynie kierowców pojazdów uczestniczących w zdarzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 367-378, 388, 391)

*Ustalone
nieprawidłowości*

1. Nierzetelne wprowadzanie informacji o zdarzeniach drogowych do SEWiK – w 15 przypadkach sporządzone karty zdarzenia drogowego nie zostały wprowadzone do SEWiK, co było niezgodne z § 4 ust. 5 zarządzenia nr 635 KGP,

2. Nierzetelne dokumentowanie zdarzeń drogowych – w 13 przypadkach nie sporządzono kart zdarzeń drogowych, a w efekcie nie wprowadzono informacji o tych zdarzeniach do SEWiK.

3. Nieterminowe wprowadzanie kart zdarzenia drogowego do SEWiK. Spośród 33 kart objętych kontrolą, pięć zostało wprowadzonych do SEWiK po upływie terminu, o którym mowa w § 4 ust. 5 zarządzenia nr 635 KGP.

4. Nierzetelne sporządzanie kart zdarzenia drogowego. Spośród 33 kart zdarzenia drogowego objętych kontrolą, pięć było niekompletnych, co było niezgodne z wymogami określonymi w instrukcji wypełniania karty zdarzenia drogowego stanowiącej załącznik nr 2 zarządzenia nr 635 KGP.

W ocenie NIK ww. nieprawidłowości w zakresie systemu SEWiK były m.in. efektem nieskutecznego systemu nadzoru i kontroli w zakresie weryfikacji danych dotyczących kolizji drogowych oraz rzetelności wprowadzanych danych do systemu.

(dowód: akta kontroli str. 390)

*Wątpliwości dotyczące
działalności*

Zastrzeżenia NIK dotyczą tego, że pomimo wątpliwości interpretacyjnych pojawiających się w związku ze sposobem wypełniania kart zdarzenia drogowego spowodowanego przez dzikie zwierzęta lub pasażerów, Wydział nie zgłaszał propozycji modyfikacji SEWiK, pomimo iż, stosownie do § 6 ust. 2 pkt 2 zarządzenia nr 635 KGP, istnieje możliwość prowadzenia analizy funkcjonowania systemu i przygotowywania założeń jego modyfikacji.

³⁴ Do 30 maja 2012 r. przepis ten stanowił, że wypełnione karty zdarzenia drogowego wprowadza się do systemu komputerowego nie później niż 3 dnia od dnia zgłoszenia zdarzenia drogowego, gdy sprawca został ukarany mandatem karnym lub skierowany został przeciwko niemu wniosek o ukaranie do Sądu Grodzkiego oraz nie później niż 30 dnia od dnia zgłoszenia zdarzenia drogowego, gdy prowadzone jest postępowanie przygotowawcze lub czynności sprawdzające. Natomiast od 31 maja 2012 r. terminy te wynoszą: 5 dni – w przypadku gdy nałożono mandat karny lub zastosowano środek oddziaływania wychowawczego lub 30 dni, jeżeli prowadzone jest postępowanie przygotowawcze lub czynności wyjaśniające.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

2.3. Opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego

W kontrolowanym okresie KPP zaopiniowała łącznie 113 projektów stałej lub czasowej organizacji ruchu, obejmujących drogi powiatowe lub gminne położone na terenie działania Komendy, w tym 56 w 2012 r. i 57 w I półroczu 2013 r.

Projekty stałej organizacji ruchu (pięć w 2012 r. i 12 w I półroczu 2013 r.) dotyczyły m.in. budowy dróg gminnych łączących się z drogami powiatowymi, oznakowania skrzyżowań dróg gminnych z drogami powiatowymi.

Największą liczbę (96 projektów) stanowiły projekty czasowej organizacji ruchu wprowadzane głównie na czas budowy przyłączy sieci: ciepłowniczej, energetycznej, wodno-kanalizacyjnej czy telefonicznej (42 przypadki), na czas przebudowy, remontu, budowy drogi (38 przypadków), na czas budowy zjazdu, chodnika lub utwardzonych poboczy (10 przypadków), na czas trwania imprez masowych (4 przypadki) lub na czas pielęgnacji zieleni (2 przypadki). Wszystkie projekty zostały zaopiniowane pozytywnie.

Projekty opiniował upoważniony przez Komendanta funkcjonariusz – asystent w Wydziale Ruchu Drogowego, posiadający przeszkolenie w specjalności ruch drogowy.

(dowód: akta kontroli str. 27-29, 66, 415-418)

Nie stwierdzono przypadków nieuwzględnienia opinii Policji przez zarządców dróg. Praktyką stosowaną przez jednostkę było opiniowanie projektów organizacji ruchu „na etapie wstępnym” przewidywanych inwestycji. Komisja, w skład której, oprócz policjanta WRD, wchodził przedstawiciel zarządców dróg, starostwa powiatowego i gmin, dokonywała oceny w terenie zasadności proponowanych rozwiązań.

(dowód: akta kontroli str. 419-427)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2.4. Priorytety Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji

W okresie 2012–2013 (I półrocze) KPP realizowała następujące Priorytety KGP dotyczące ruchu drogowego: w roku 2012 – Priorytet nr III p.n. „Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym”, natomiast w roku 2013 – Priorytet nr II p.n. „Działania Policji skierowane na wzrost poziomu bezpieczeństwa na drogach”. W ramach tych Priorytetów realizowane były zadania³⁵, dla których w kolejnych Strategiach Wojewódzkich Policji określono na lata 2012–2013 takie same mierniki, tj. „procentowy udział policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drodze”³⁶ oraz „procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników”³⁷.

Realizacja zadań przedstawiała się następująco:

1. W roku 2012 miernik (procentowy udział policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drodze) został osiągnięty na poziomie 39,2%, podczas gdy oczekiwana wartość wynosiła 52,5%. Powodem zrealizowania miernika poniżej wartości oczekiwanych była fluktuacja kadrowa w roku 2012 opisana w pkt 1.2. wystąpienia.

Według stanu na koniec I półrocza 2013 r. miernik ten został osiągnięty na poziomie 52,56%, podczas gdy oczekiwana wartość dla tego roku (monitorowana miesięcznie) wynosiła 51,0%.

2. W roku 2012 miernik (procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników) został osiągnięty na poziomie: 84,10% (kierowcy) i 14,75% (piesi), tj. powyżej oczekiwanej wartości wynoszącej odpowiednio: 83,22% oraz 13,97%.

Według stanu na koniec I półrocza 2013 r. miernik ten został osiągnięty na poziomie 85% (kierowcy) piesi

³⁵ W roku 2012 zadanie p.n. „Zwiększenie liczby policjantów ruchu drogowego pełniących służbę na drodze” oraz zadanie p.n. „Dostosowanie właściwych proporcji reakcji policjantów ruchu drogowego na popełniane naruszenia przez określonych uczestników drogi w stosunku do występującego zagrożenia w tym obszarze”, natomiast w roku 2013 zadanie p.n. „Zwiększenie liczby policjantów ruchu drogowego pełniących służbę na drodze” oraz zadanie „Aktywizacja działań na rzecz bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, zwłaszcza pieszych”.

³⁶ W Strategii Wojewódzkiej Policji na lata 2010–2012 miernik nr 5, natomiast w Strategii na lata 2013–2015 miernik nr 8.

³⁷ W Strategii Wojewódzkiej Policji na lata 2010–2012 miernik nr 6, natomiast w Strategii na lata 2013–2015 miernik nr 9.

oraz 14,50% (piesi), przy oczekiwanej wartości wynoszącej odpowiednio: 84,08% oraz 12,63%.

(dowód: akta kontroli: 428-438,440)

W Strategiach Wojewódzkich Policji obowiązujących w latach 2012–2013 Mazowiecki Komendant Wojewódzkiej Policji nie określił innych niż KGP Priorytetów dotyczących ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli, str. 428-434)

Ustalone
prawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2.5. Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Opis stanu
faktycznego

2.5.1. W latach 2012–2013 (I półrocze) KPP w Kozienicach nie podejmowała działań z wykorzystaniem lotnictwa policyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 438, 441)

2.5.2. Komenda współpracowała z Państwową Strażą Pożarną w Kozienicach, Strażą Więzienną z Zakładu Karnego Żytkowice, Pogotowiem Ratunkowym oraz Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Kozienicach. Współpraca ta obejmowała: przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń dowódczo-sztabowych pod kryptonimem „Żytkowice 2012”, podczas których doskonalono m.in. współdziałanie tych jednostek podczas zabezpieczania miejsca zdarzenia drogowego, oraz udział wybranych policjantów pionu ruchu drogowego w wojewódzkich ćwiczeniach sztabowych „Kozienice 2013 r.”

Ponadto w związku z organizowanymi na terenie powiatu imprezami masowymi, tj. rajdami i wyścigami rowerowymi, samochodowymi, lokalnymi imprezami i uroczystościami patriotycznymi, Wydział współpracował z ich organizatorami, a przy ich zabezpieczaniu na drogach – z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej.

(dowód: akta kontroli str. 438, 441-459)

Komenda przeprowadzała wraz z zarządcami dróg, w ramach wspólnych komisji, lustracje dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie powiatu. W trakcie przeglądów zwracano uwagę, poza prawidłowością oznakowania również na stan nawierzchni i poboczy dróg (np. ubytki w jezdni, zarośnięte, zawyżone pobocza itp.). Ponadto w ramach lustracji przeprowadzonej w 2012 r. obejmującej oznakowanie dróg powiatowych i gminnych w rejonie szkół podstawowych i placówek oświatowych na terenie powiatu wzięto pod uwagę bezpieczeństwo na drogach dzieci i młodzieży szkolnej.

W latach 2012–2013 (I półrocze) KPP uczestniczyła wspólnie z zarządcami w 6 przeglądach dróg.

(dowód: akta kontroli str. 34, 513-550)

KPP współpracowała również z placówkami oświatowymi (przeprowadzając pogadanki z uczniami i uczestnicząc w konkursach obejmujących tematykę bezpieczeństwa w ruchu drogowego), komitetami osiedlowymi (omawiając na zebraniach zasady bezpieczeństwa oraz zgłaszane wnioski dotyczące brd).

W lipcu 2012 r. wspólnie z funkcjonariuszami Inspekcji Transportu Drogowego przeprowadzono działania kontrolne w ramach akcji „BUS” obejmujące kontrole autobusów i pojazdów ciężarowych.

(dowód: akta kontroli str. 440-459, 473-474)

2.5.3. W kontrolowanym okresie Komenda uczestniczyła w, inicjowanych przez KWP w Radomiu, następujących programach prewencyjnych zawierających treści związane z bezpieczeństwem komunikacji i ruchu drogowego:

- 1) Edukacja dla bezpieczeństwa – program edukacyjny skierowany do młodzieży obejmujący wychowanie komunikacyjne (realizowany w 2012 r.)
- 2) „Bezpiecznie z Agatką: – akcja profilaktyczno-edukacyjna mająca na celu wdrażanie uczniów klas 0-VI do zdyscyplinowania i utrwalania prawidłowych nawyków zachowań na drodze (realizowany w 2012 r. i 2013 r.)
- 3) NURD 60+ – program profilaktyczny na lata 2011–2020 mający na celu zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu drogowego.

Ponadto w 2012 r. Komenda realizowała program „Świecimy przykładem”, utworzony w 2009 r. we współpracy z Elektrownią Kozienice, a także w oparciu o analizę stanu bezpieczeństwa prowadzoną na własne potrzeby, prowadziła działania kontrolne pod

kryptonimem „Trzeźwy poranek” skierowane na wykrywanie nietrzeźwych (lub będących pod wpływem innych środków odurzających) uczestników ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str.438, 442, 475-482, 584, 585)

2.5.4. W 2011 r. Komenda przekazała do Inspekcji Transportu Drogowego jeden fotoradar, znajdujący się na wyposażeniu WRD KPP w Kozienicach. Przed przekazaniem, fotoradar wykorzystywany był w służbie dwojako – na statywie w doraźnie wyznaczonych miejscach oraz jako wkład do przydrożnych masztów (dwie szt. na terenie powiatu). Fotoradar był również okresowo przekazywany do służby w powiatach ościennych. Montażem i obsługą fotoradarów zajmowało się pięciu funkcjonariuszy, natomiast pracę związaną z zapisami z fotoradaru wykonywał jeden pracownik cywilny, który odpowiadał za prowadzenie korespondencji w tym zakresie.

W wyniku przekazania fotoradarów, zmniejszyła się liczba spraw, w których należało prowadzić postępowanie wyjaśniające i kierować wnioski o ukaranie. Ponadto pracownikowi cywilnemu powierzono inne zadania biurowe, które wcześniej wykonywali policjanci. W efekcie, policjanci mogli wykorzystać więcej czasu w służbie bezpośrednio na drodze.

(dowód: akta kontroli str. 439-442)

Ustalona
prawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

3. System badania i oceniania przez Policję efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

3.1. Realizacja przedsięwzięć dotyczących jakości wykonywania działań na rzecz bezpieczeństwa

Opis stanu
faktycznego

3.1.1. W latach 2012–2013 (I półrocze) działania Wydziału Ruchu Drogowego KPP w Kozienicach były trzykrotnie kontrolowane przez Mazowiecką Komendę Wojewódzką Policji w Radomiu. Czynności sprawdzające i kontrola w trybie uproszczonym dotyczyły m.in. prawidłowości pełnienia służb na drogach oraz zgodności prowadzonej dokumentacji statystycznej w zakresie zdarzeń drogowych ze stanem faktycznym. W zakresie pełnienia służby na drodze nie stwierdzono nieprawidłowości, jednakże w wyniku czynności sprawdzających przeprowadzonych 29 marca 2013 r. zalecono skierowanie policjantów odbywających patrol z wykorzystaniem pojazdu nieoznakowanego wyposażonego w wideorejestrator na kurs specjalistyczny w zakresie jego obsługi. Ponadto Naczelnik WRD KPP w Kozienicach odbył w WRD KWP w Radomiu spotkanie, na którym omówiono taktykę pełnienia służby przez policjantów wykorzystujących pojazd wyposażony w urządzenia kontrolno-pomiarowe.

W zakresie zgodności dokumentacji statystycznej w zakresie zdarzeń drogowych ze stanem faktycznym, w dwóch przypadkach (na 436 zbadanych kart zdarzenia drogowego) stwierdzono uchybienia polegające na niezgodnych ze stanem faktycznym ustaleniach w tabeli X (Uczestnicy). W wyniku stwierdzonych uchybień Naczelnik WRD KPP przygotował projekt poleceń zawierających przypomnienie przepisów dotyczących zasad wypełniania kart zdarzenia drogowego, które zostały zaakceptowane przez I Zastępcę Komendanta i przekazane do realizacji przez policjantów Komendy i podległych komisariatów.

Przeprowadzone przez funkcjonariuszy Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji 28 czerwca 2013 r. czynności sprawdzające wykazały m.in., że w wykorzystywanym przez kontrolowany patrol urządzeniu Alcosensor IV nie został zmieniony czas z „zimowego” na „letni”, co skutkowało innymi godzinami badań w pamięci urządzenia a zapisanymi w rejestrze prowadzonych badań. W wyniku tych ustaleń Komendant wyznaczył funkcjonariuszy odpowiedzialnych

za poszczególne urządzenia kontrolno-pomiarowe oraz zapoznał wszystkich funkcjonariuszy z instrukcją działania urządzenia.

W ramach nadzoru nad sposobem pełnienia służby przez funkcjonariuszy WRD oficerowie dyżurni KPP przeprowadzali kontrole obserwacyjne, uczestniczące i instruktażowe. W szczególności kontrolowano poszczególne patrole w zakresie obecności w miejscu pełnienia służby określonym w dyslokacji, taktyki pełnienia służby, realizacji zadań postawionych na odprawach, stanu umundurowania itp. W przypadkach stwierdzonych uchybień na miejscu prowadzono instruktaże mające na celu ich wyeliminowanie.

(dowód: akta kontroli str. 551-556)

3.1.2. W kontrolowanym okresie do Komendanta Powiatowej Policji w Kozienicach wpłynęły dwie skargi na

działania pionu ruchu drogowego – patroli WRD. Skargi zostały rozpatrzone terminowo i zgodnie z zasadami określonymi w kodeksie postępowania administracyjnego. Obydwie skargi zostały uznane za bezzasadne. W wyniku rozpatrzenia jednej skargi, dotyczącej zastosowanego przez policjantów wobec pieszego środka wychowawczego (pouczenia), uznano za zasadne omówienie treści skargi z funkcjonariuszami na odprawie służbowej i doskonaleniu zawodowym, co uczyniono 5 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 557-558)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3.2. Pozostałe zagadnienia. Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, analizy porównawcze i wnioski

3.2.1. W kontrolowanym okresie Naczelnik WRD sporządzał oceny stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w rejonie działania KPP Kozienice w okresach miesięcznych, narastająco od początku roku, a także oceny kwartalne, półroczne i roczne. Zawierały one m.in. główne przyczyny wypadków i kolizji drogowych, rozmieszczenie zdarzeń drogowych w poszczególnych rejonach powiatu, niebezpieczne odcinki dróg, oraz wnioski. Oceny zatwierdzał Zastępca Komendanta lub Komendant Powiatowy Policji w Kozienicach.

Ponadto Naczelnik WRD KPP Kozienice lub jego asystent sporządzał miesięczne informacje o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego, które były przekazywane do WRD KWP z/s w Radomiu. W informacjach tych podawano dane statystyczne dotyczące m.in. liczby wypadków drogowych, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym, liczby zabitych ogółem, w tym na miejscu zdarzenia, liczby rannych i kolizji drogowych, a także liczby wniosków o ukaranie oraz ujawnionych przestępstw.

Powyższa dokumentacja zawierała wszystkie dane wskazane w § 5 ust. 1 pkt. 1 i 2 zarządzenia nr 635 KGP, tj. w szczególności dane dotyczące liczby wypadków i ich ofiar a także kolizji drogowych były porównywane z odpowiednimi danymi z dwóch poprzednich lat. Jednocześnie analizy roczne zawierały odniesienie do poziomu motoryzacji i liczby ludności Powiatu Kozienickiego.

Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wskazuje, że w okresie 2012–2013 (I półrocze) następowała jego poprawa. W roku 2012 spadła w stosunku do roku 2011 liczba wypadków drogowych (z 89 do 88), zabitych osób

(z 17 do 10) oraz kolizji drogowych (z 451 do 423). Z porównania stanu bezpieczeństwa w I półroczu 2013 r. do I półrocza 2012 r. wynika, że zmniejszyła się liczba wypadków drogowych (z 35 do 34), osób zabitych zmalała (z 7 do 3) oraz nastąpił spadek kolizji drogowych (z 204 do 198).

(dowód: akta kontroli str. 569-571.)

Na podstawie dokonywanych ocen stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym formułowano wnioski dotyczące dalszego działania, które dotyczyły, np. prowadzenia kontroli prędkości z wykorzystaniem wideorejestratora i mierników radarowych z dynamiczną zmianą miejsc kontrolnych, uwzględniania w dyslokacji służb patrolowych szczególnie niebezpiecznych odcinków dróg, egzekwowania przepisów prawa wobec niechronionych użytkowników dróg.

(dowód: akta kontroli str. 572-583)

Naczelnik WRD sporządzał również, stosownie do postanowień § 5 ust. 1 pkt.3 zarządzenia Nr 635 KGP, analizy specjalne poświęcone wypadkom drogowym ze skutkiem śmiertelnym w celu oceny wpływu istniejącej infrastruktury drogowej na bezpieczeństwo. W badanym okresie sporządzono 5 takich analiz (dwa wypadki śmiertelne w 2012 r. i trzy wypadki w I połowie 2013 r.), które zawierały opis miejsca zdarzenia, w tym sposób oznakowania drogi, oraz przyczyny tych zdarzeń, a także w jednym przypadku wskazano rozważenie możliwości wyposażenia niestrzeżonego przejazdu kolejowego jednotorowego w sygnalizację świetlną i dźwiękową.

(dowód: akta kontroli str. 596-602.)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

- Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:
- 1) podjęcie działań w celu zwiększenia skuteczności systemu nadzoru i kontroli mających na celu wyeliminowanie przypadków nierzetelnego wprowadzania informacji o zdarzeniach drogowych do SEWiK, nierzetelnego dokumentowania zdarzeń drogowych, nieterminowego wprowadzanie kart zdarzenia drogowego do SEWiK oraz nierzetelnego sporządzania kart zdarzenia drogowego,
 - 2) podjęcie działań mających na celu zapewnienie rejestrowania przebiegu służby przez patrole pełniące służbę w wykorzystaniem pojazdu wyposażonego w wideorejestrator, w sposób zgodny z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 w zw. § 5 ust. 2 zarządzenia nr 497 KGP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 sierpnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Ilona Bożek
Starszy inspektor kontroli państwowej